Niittyvillan koulun opetussuunnitelma

2016

päivitys 2024

Seinäjoki

SISÄLLYSLUETTELO

LUKU 1 PAIKALLISEN OPETUSSUUNNITELMAN MERKITYS JA LAADINTA 3

LUKU 2 PERUSOPETUS YLEISSIVISTYKSEN PERUSTANA 12

LUKU 3 PERUSOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET 14

LUKU 4 YHTENÄISEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI 17

LUKU 5 OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ KOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN 24

LUKU 6 OPPIMISEN ARVIOINTI 32

LUKU 7 OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI 34

LUKU 8 OPISKELUHUOLTO 41

LUKU 9 KIELEEN JA KULTTUURIIN LIITTYVIÄ ERITYISKYSYMYKSIÄ 42

LUKU 10 KAKSIKIELINEN OPETUS 42

LUKU 11 ERITYISEEN MAAILMANKATSOMUKSEEN TAI KASVATUSOPILLISEEN JÄRJESTELMÄÄN PERUSTUVA PERUS-OPETUS 42

LUKU 12 VALINNAISUUS PERUSOPETUKSESSA 43

Liitteet 45

LUKU 1 TUNTIJAKO

Niittyvillan koulun tuntijako

Niittyvillan koulu on erityiskoulu, jossa opetus järjestetään pääsääntöisesti toiminta-alueittain. Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tietoja ja taitoja, joiden avulla hän suoriutuu mahdollisimman itsenäisesti elämässään. Opetus järjestetään toiminta-alueittain vain, jos oppilas ei kykene opiskelemaan edes oppiaineiden yksilöllistettyjä oppimääriä. Toiminta-alueet ovat motoriset taidot, kieli ja kommunikaatio, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot ja kognitiiviset taidot.

Koulussamme toteutettavan toiminta-alueittain tapahtuvan opetuksen opetussuunnitelman oppimäärät muodostuvat toiminta-alueista, niiden osa-alueista ja tavoitteista. Minkään toiminta-alueen kehitystä ei voida tarkastella eikä harjaannuttaa irrallisena muiden alueiden kehittymisestä. Jokaisen toiminta-alueen kehittyminen ja taitojen karttuminen on sidoksissa muiden osa-alueiden kehittymiseen.

Oppilaalla on oikeus käydä koulua jokaisena koulupäivänä. Huoltajien vastuulla ja velvollisuutena on huolehtia, että lapsi suorittaa oppivelvollisuuttaan. Vaikka oppilaalla on vaikea vamma tai sairaus, hän on oppivelvollinen.

Opetuksen suunnittelun lähtökohtana ovat oppilaan vahvuudet. Oppilaan yksilölliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä oppilaan edistymisen arviointi kuvataan HOJKS:ssa kullekin toiminta-alueelle. Toiminta-alueet voivat sisältää jonkin yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, jos oppilaalla on vahvuuksia tässä oppiaineessa. Tavoitteet asetetaan siten, että ne ovat saavutettavissa olevia ja oppilaalle mielekkäitä ja motivoivia. Tavoitteet ohjaavat arviointia.

Opetusryhmät pyritään muodostamaan siten, että opetuksessa voidaan saavuttaa opetussuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Vaikeimmin kehitysvammaisista oppilaista muodostetussa opetusryhmässä saa olla enintään kuusi oppilasta.

Oppilaalla on viikossa oppitunteja saman verran kuin oppiaineittain opiskelevilla samalla vuosiluokalla olevilla oppilailla. Vuosiluokkien keskimääräinen vähimmäistuntimäärä on säädetty perusopetusasetuksessa. Jokainen oppilas noudattaa oman kuntansa tai koulunsa tuntimäärää, joka löytyy paikallisesta opetussuunnitelmasta.

Seinäjoen kaupungin perusopetuksen tuntijako 1.8.2025 alkaen

Aine	1	2	3	4	5	6	YHT ak	7	8	9	YHT yk	YHT po
AI	8	7	6	5	4	4	34	3	4	3	10	44
A1 (en)	1	1	2	2	3	2	11	2	2	3	7	18
B1 (ru)						2	2	2	2	1	5	7
MA	3	4	4	4	4	3	22	3	4	4	11	33
Ympäristö- ja luonnontieteet												
YM	2	2	2	2	3	3	14				0	14
BI/GE							0	2	2	3	7	7
FY/KE							0	2	2	3	7	7
TT							0	0,5	2	0,5	3	3
UE	1	1	1	2	1	1	7	1	1	1	3	10
HY (yhteiskuntaoppi)				1	1		2			3	3	5
HI					1	2	3	2	2		4	7
Taide- ja taitoaineet												
MU	1	1	1	1	1	1	6	2			2	8
KU	1	1	2	1	1	1	7	2			2	9
KS	2	2	2	2	2	2	12	2			2	14
LI	2	2	3	2	2	2	13	3	2	2	7	20
KO							0	3			3	3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset (T&T-val)*				1	1	1	3		3	2	5	8
Oppilaanohjaus							0	0,5	1	0,5	2	2
Yrittäjämäinen toimintatapa							0			1	1	1
Valinnaiset aineet (VAL)				1	1	1	3		3	3	6	9
A2*				2	2	2	6	2	2	2	6	12
B2*							0		2	2	4	4
TUNTEJA YHTEENSÄ	21	21	23	24	25	25	139	30	30	30	90	229

Jos oppilaalla on jokin sairaus tai hän ei pysty opiskelemaan edellä todettujen tuntimäärien mukaisesti, hänelle annettavan opetuksen viikkotuntimäärää voidaan vähentää. Tuntimäärän vähentämiseen pitää olla laissa säädetyt, opetukseen liittyvät painavat syyt ja perusteet, ja siitä pitää tehdä hallinnollinen päätös (perusopetuslaki 18 §, Erityiset opetusjärjestelyt). Erityistä tukea saavalla oppilaalla päätös erityisistä opetusjärjestelyistä tehdään aina erityisen tuen päätöksen yhteydessä.

Tuntijakotaulukko (hallinnollinen):

	tunnit yht.	motoriset taidot	sosiaaliset taidot	päivittäisten toimintojen taidot	kognitiiviset taidot	kieli ja kommunikaatio
1.lk	21	4	5	4	4	4
2.lk	21	4	5	4	4	4
3.lk	23	4	5	5	5	4
4.lk	24	4	5	5	5	5
5.lk	25	5	5	5	5	5
6.lk	25	5	5	5	5	5
7.lk	30	6	6	6	6	6
8.lk	30	6	6	6	6	6
9.lk	30	6	6	6	6	6

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus on hyvin yksilöllistä ja mukautuu oppilaan yksilöllisiin tarpeisiin ja tavoitteisiin. Eri toiminta-alueisiin käytettävä aika vaihtelee riippuen oppilaan tavoitteista ja toimintakyvystä. Oppilas voi koulupäivän eri tilanteissa harjoitella samanaikaisesti useamman eri toiminta-alueen tavoitteita ja sisältöjä.

Oppilaan koulupäivä rakennetaan mahdollisimman hyväksi oppilaan oppimista ajatellen. Koulupäivä sisältää erimittaisia oppimistuokioita, siirtymätilanteita, ruokailun ja taukoja.

Toiminta-alueittain järjestetyssä opetuksessa oppilaan koulupäivä on eheä kokonaisuus, jossa sosiaaliset tilanteet ja siirtymät esimerkiksi välitunnille ovat oppimistilanteita. Tavoitteiden mukaista oppimista tapahtuu koko koulupäivän ajan. On huomioitava, että päivittäistaitojen harjoitteluun tulee varata aikaa ja mahdollisuuksia. Jos tavoitteena esimerkiksi on kenkien itsenäinen pukeminen, paras aika sen harjoittelemiselle on pukeutumistilanteissa.

Opettaja on vastuussa oppilaan opettamisesta ja koulupäivästä. Luokassa työskentelee opettajan lisäksi koulunkäynninohjaajia tai -avustajia. Koulunkäynninohjaajat ja -avustajat työskentelevät opettajan ohjeiden mukaisesti.

Niittyvillan koulun yhteistyökumppaneita

Niittyvillan koulun vanhempaintoimikunta

Niittyvillan koulun vanhempaintoimikunta on perustettu 13.12.2023. Vanhempaintoimikunta toimii linkkinä oppilaiden, huoltajien, opettajien ja opetustoimen välillä ja pyrkii omalta osaltaan kehittämään koulun toimintaa.

Elmeri-koulut

Niittyvillan koulu on yksi kymmenestä Elmeri-koulusta Suomessa. Elmeri-koulut ovat kaikki erityiskouluja ja teemme yhdessä tiiviistä kehittämis- ja yhteistyötä. Elmeri-koululla tarkoitetaan erityiskouluja, jotka ovat olleet erityishuoltopiirien ylläpitämiä. Nykyään ne ovat kuntien tai kuntayhtymien ylläpitämiä. Elmeri-kouluja on kymmenen, ja niiden opetuksen järjestäjinä voivat olla sairaanhoito ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymät tai kunnat.

Elmeri-koulut tarjoavat opetusta kehitysvammaisille, autismikirjon oppilaille ja psykososiaalista tukea tarvitseville lapsille ja nuorille. Opetusta annetaan sekä toiminta-alueittain että oppiaineittain. Osa kouluista tarjoaa myös esiopetusta ja lyhytaikaista opetusta intervalli-, tutkimus- ja kuntoutusjaksoilla oleville oppilaille.

www.elmerikoulut.fi

Elmeri -konsultaatio

Niittyvillan koulu tarjoaa erityisopettajan antamaa konsultaatiota.
Niittyvillan koulu konsultoi vaativan monialaisen tuen tai erityisen tuen oppilaita seuraavasti:

- Kehitysvammaisten opetus
- Neuropsykiatriset häiriöt, erityisesti autismin pulmat opetuksessa
- Psykososiaaliset merkittävät pulmat, jotka vaikeuttavat tai estävät oppimista ja arjessa selviytymistä.

Kestävän kehityksen ohjelma

Niittyvillan koulun kestävän kehityksen painopistealue on kierrättäminen**.** Oppilaistamme suurin osa tarvitsee aikuisen ohjausta ja tukea mm. lajittelusta suoriutumiseen. Koulumme toiminta ja opetus on niin omanlaistaan, että kaupungin omaa kestävän kehityksen suunnitelmaa ja eri tasojen mukaisia vaatimuksia tulee soveltaa meille sopivaksi. Pyrimme osallistamaan oppllaita toimimaan kestävän kehityksen pohjalta heidän omien kykyjensä mukaisesti.

Muita arjen yhteistyökumppaneita (näitä lisäksi luvussa 5 ja 8):

Seinäjoen seurakunta http://www.seinajoenseurakunta.fi/nuoret/yhteistyo-koulujen-kanssa

Seinäjoen kansalaisopisto

Harkku

Louhimo

LUKU 2 PERUSOPETUS YLEISSIVISTYKSEN PERUSTANA

Koulun keskeisenä tavoitteena on oppilaan kasvun ja kehityksen tukeminen. Siihen kuuluvat erilaisuuden kunnioittaminen ja erityistarpeiden huomioon ottaminen kaikessa opetuksessa ja kasvatuksessa. Tämä edellyttää opetuksen yksilöllistämistä mahdollisimman joustavaksi.

Opetussuunnitelman perusteissa määrätään, että opetus järjestetään toiminta-alueittain vain, kun todetaan, ettei oppilas kykene opiskelemaan edes oppiaineiden yksilöllistettyjä oppimääriä. Toiminta-alueet voivat kuitenkin sisältää jonkin yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, jos oppilaalla on vahvuuksia kyseisessä oppiaineessa.

Niittyvillan koulun arvot

N euvotteleva

I nnostava

I lo

T avoitteellisuus

T asavertaisuus

Y hteistyö

V astuullisuus

I nhimillisyys

L uottamus

L uovuus

A rvostava

Koulumme arvoista tärkeimpänä näemme turvallisuuden korostamisen sekä fyysisen, sosiaalisen että pedagogisen ympäristön osalta. Pidämme tärkeänä myös jokaisen oppilaan yksilöllisyyden kunnioittamista, jolloin jokainen oppilas nähdään ainutkertaisena yksilönä omine kehittymismahdollisuuksineen. Näemme myös oppilaiden osallisuuden koulupäivän tunteihin tärkeänä. Yhteistyössämme kodin ja muiden yhteistyötahojen kanssa korostamme avoimuutta.

Arvojen toteutumisen seuranta

Koulumme arvojen toteutumisen seuraamme käymällä koulussamme arvokeskustelua henkilökunnan kesken ajoittain. HOJKS-palavereissa ja muissa tapaamisissa huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa käymme tärkeimmät keskustelut siitä mitä kukin taho pitää arvokkaana. Arvokeskustelun myötä myös sitoudumme yhteisiin tavoitteisiin ja uudistamme koulua vastaamaan sille asetettuja odotuksia.

Yhteisöllinen opiskeluhuoltoryhmä arvioi lukuvuoden eri tavoitteiden toteutumista kevään viimeisessä kokoontumisessaan sekä mm. kouluterveys- ja TEAVIISARI-kyselyihin vastaamalla.

Koulun johtaja osallistuu vanhempaintoimikunnan kokouksiin, mikä omalta osaltaan mahdollistaa jatkuvan vuoropuhelun ja kasvatuskumppanuuden kotien ja koulun kanssa.

LUKU 3 PERUSOPETUKSEN TEHTÄVÄ JA YLEISET TAVOITTEET

Yrittäjämäinen toimintatapa ja osallisuus koulun arjessa

Niittyvillan koulussa pyritään toteuttamaan yrittäjämäistä toimintatapaa arjen perustyössä. Yrittäjämäinen toimintatapa toteutuu koulun arjessa kannustamalla oppilasta yrittämään parastaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Kaikki oppivat asioita eri aikaan ja eri tavoin.

Yrittäjämäisen toimintatavan avulla pyritään kehittämään oppilaan omaa kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja osallistuvaksi jäseneksi. Yrittäjämäinen toiminta näkyy koulussamme lähinnä omien ja toisten vahvuuksiin tutustumisessa. Koulussamme kannustamme oppilaita mahdollisimman omatoimisiksi huomioon ottaen kuitenkin kunkin henkilökohtaiset edellytykset.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaiset osaamiskokonaisuudet kuuluvat kaikille perusopetuksessa oleville oppilaille. Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Siihen, miten oppilaat käyttävät tietojaan ja taitojaan, vaikuttavat oppilaiden omaksumat arvot ja asenteet sekä tahto toimia.

Laaja-alaisia osaamiskokonaisuuksia on seitsemän. Niiden yhteisenä tavoitteena on tukea ihmisenä kasvamista sekä edistää yhteiskunnan jäsenyyden ja kestävän elämäntavan edellyttämää osaamista. Erityisen tärkeää on rohkaista oppilaita tunnistamaan oma erityislaatunsa, omat vahvuutensa ja kehittymismahdollisuutensa sekä arvostamaan itseään.

Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa laaja-alaisen osaamisen tavoitteet, opetuksen sisältö ja arviointi sisällytetään sopivaan toiminta-alueeseen.

L1 Ajattelu ja oppimaan oppinen

Ajattelun, oppimaan oppimisen ja ongelmanratkaisun taidot ovat perusta kaikelle oppimiselle. Perustaidot pyritään rakentamaan vahvoiksi, ja vasta sen jälkeen niiden päälle voidaan rakentaa muita opittavia asioita. Oppilasta rohkaistaan luottamaan itseensä ja ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Koulussa ohjataan oppilaita löytämään oma tapa oppia ja tehdä töitä sekä kannustetaan elinikäiseen oppimiseen.

L3: Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Oppilasta ohjataan löytämään omia vahvuuksiaan, tutustumaan itseensä ja tunteisiinsa sekä vahvistamaan näiden avulla omia oppimisprosessejaan ja hyvinvointiaan. Kouluruokailussa opitaan terveellisen ruokavalion merkitys kasvulle, kehitykselle ja jaksamiselle. Kouluruokia maistetaan monipuolisesti ja opitaan ruokailemaan hyvien ruokailutapojen mukaisesti. Jokainen oppilas huolehtii oman osuutensa ruokalan siisteydestä, viihtyisyydestä ja ruokailuhetkien rauhallisuudesta. Kouluruokailusta luodaan viihtyisä ja rauhallinen tapahtuma. Sääntöjen kunnioittaminen ja sovituista säännöistä kiinni pitäminen auttaa arjen taitojen omaksumisessa ja oppimisessa. Opitaan tuntemaan ja näkemään, kuinka arjen toimien suorittaminen helpottuu, kun asiat ja tehtävät tehdään sovitulla tavalla.

Oppilaiden oppimisen ohjaaminen on koulussamme jokaisen opettajan ja ohjaajan tehtävä. Oppilaan ohjauksen tarkoituksena on edistää koulutyön tuloksellisuutta, sujuvuutta, tasa-arvoa ja turvallisuutta sekä ehkäistä syrjäytymistä jo perusopetuksen alkuvaiheesta lähtien. Oppilaiden opiskelu- ja työskentelytaitoja sekä muita arjen taitoja tulee jatkuvasti kehittää ja niitä opetellaan yhdessä. Oppilasta ohjataan vastuulliseen suhtautumistapaan koulutyötä ja vastuutehtäviä kohtaan.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumisen seuranta

Laaja-alaisen osaamisen toimivuutta arvioidaan osana Seinäjoen kaupungin peruskoulujen laatu– ja arviointijärjestelmää. Laaja-alaisen osaamisen arviointi sisältyy kaupungin arviointikyselyihin.

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutumista tukevat järjestelyt ja toimenpiteet kirjataan koulun opetussuunnitelmaan ja vuosittaiset tarkennukset vuosisuunnitelmaan.

Koulut arvioivat laaja-alaisten sisältöjen toteutumista koulun lukuvuoden ja vuosisuunnitelman arviointiraportissa. Arvioinneista saadulla palautteella koulut kehittävät ja parantavat tarvittaessa toimintaansa.

LUKU 4 YHTENÄISEN PERUSOPETUKSEN TOIMINTAKULTTUURI

Koulumme oppilaat ovat vaikeimmin vammaisia, joten otamme tämän huomioon sekä fyysisissä oppimistiloissamme että toimintakulttuurissamme. Koulussamme kiinnitetään huomiota oppimisympäristöön, sillä hyvin järjestetty oppimisympäristö tukee oppilaan kasvua ja oppimista. Se on sekä turvallinen että nostaa oppilaan motivaatiota ja uteliaisuutta, edistää aktiivisuutta ja luo mahdollisuuksia hyvälle vuorovaikutukselle.

Koulumme uudet tilat on rakennettu mahdollisimman esteettömiksi ja toimiviksi, jotta oppilaille taataan pääsy koulun eri tiloihin. Aistivammaisten oppimiseksi ja tilojen käytön helpottamiseksi on kiinnitetty huomiota myös akustisiin ratkaisuihin, valaistuksen suunnitteluun ja käyttöön. Fyysisen näkökulma oppimisympäristössä on ulotettu myös piha-alueille, jotka on tehty mahdollisimman turvallisiksi, viihtyisiksi ja oppilaiden aktiivisuutta edistäviksi.

Hyödynnämme opetuksen tukena myös tietotekniikkaa, koska se antaa mahdollisuuksia sekä kommunikointiin, viestintää ja vuorovaikutukseen että oppilaiden kognitiiviseen tai aistihavaintojen kehitykseen. vuorovaikutusta tuetaan myös oppilaiden välillä leikeissä, auttamisena tai tehtävien suorittamisena.

Toiminta-alueet

Motoriset taidot

Motoristen taitojen perustana on tietoisuus omasta kehosta, sen eri osista, liikkeistä ja toiminnoista. Vaikeimmin kehitysvammaisten on vaikea hahmottaa omaa kehoaan.

Kokemus omasta kehosta ja sen rajoista välittyy lähinnä lähiaistien ja näköaistin välityksellä. Vaikeimmin kehitysvammaisten motoriikka on kokonaisvaltaista sekä karkea- että hienomotoriikassa. Esimerkiksi käden motoriikassa tarttumisrefleksi säilyy tavallista kauemmin.

Motoriikan opetuksen osa-alueet ovat:

- kehontuntemus
- hienomotoriikka
- karkeamotoriikka
- silmän ja käden yhteistyö

Motoriikan opetuksen keskeinen tavoite on oppilaan hieno- ja karkeamotoriikan harjaannuttaminen.

Kommunikaatio

Vaikeimmin kehitysvammaisen oppilaan kommunikaatio ilmenee ilmeinä, eleinä ja liikkeinä erilaisissa tilanteissa. Myöhemmin oppilaat käyttävät kommunikoinnissaan myös symboleja, ensin kuvallisia ja sitten sanallisia. Osa oppilaista oppii muodostamaan muutaman sanan lauseita, mutta enemmistö oppilaista ei opi puhumaan. Oppilaat tarvitsevat aina palautteen kommunikaatiostaan, kokemuksen, että he ovat kommunikoinnillaan vaikuttaneet ympäristöönsä.

Oppilaan käyttäytymisellä, eleillä ja ilmeillä on aina kommunikatiivinen merkitys.

Motorinen levottomuus voi olla ainoa lapsen hallitsema tapa kiinnittää toisen ihmisen huomion itseensä, luoda ja ylläpitää kontaktia.

Kommunikaation opetuksen osa-alueet ovat:

- puhe-elinten motoriikka
- orientoitumisreaktion muodostuminen
- ilmaisujen ymmärtäminen
- itsensä ilmaiseminen

Kommunikaatio-opetuksessa harjaannutetaan oppilaan itseilmaisua ja opetetaan jokin kommunikointitapa, jolla hän kykenee ilmaisemaan itseään.

Sosiaaliset taidot

Oppilaan muodostama kuva ympäristöstä ja omasta itsestään sekä ympäristöön häneen kohdistamat odotukset ovat sosiaalistumisprosessia ohjaavia tekijöitä. Minäkuvan muodostumiseen vaikuttavat roolit, jotka ympäristö heille antaa ja rooleihin liittyvät odotukset. Ympäristön myönteinen, arvostava ja kunnioittava suhtautuminen lapseen on ratkaisevaa.

Minäkäsityksen syntymisen edellytyksenä on, että lapsi kokee itsensä muusta ympäristöstä erillisenä. Vähitellen hän tulee tietoiseksi omasta kehostaan ja muistaa kokemansa asiat. Myöhemmässä kehitysvaiheessa oppilaan tietoisuus omasta itsestään ja kokemastaan tulee riippumattomaksi tarpeiden tyydyttämisestä. Tarpeiden ja tunteiden ilmaukset tulevat selvemmiksi ja käyttäytymistä ohjaavat monimutkaiset motivaatiotekijät.

Hyvän suhteen vahvistaminen aikuisiin ja tovereihin on tärkeää. Ryhmään liittymisellä ja yhteisillä toiminnoilla on keskeinen merkitys kaikkien vuorovaikutustaitojen oppimiselle.

Sosiaalisten taitojen opetuksen osa-alueet ovat:

- sosiaalisen vuorovaikutuksen kehittyminen
- fyysinen kontakti
- katsekontakti
- hymyileminen
- muu aktiivinen vuorovaikutus lapsen ja aikuisen välillä
- muu aktiivinen vuorovaikutus ikätovereiden kanssa
- esineellisen vuorovaikutuksen syntyminen

Sosiaalisessa opetuksessa tuetaan oppilasta toimimaan ympäristönsä kanssa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa.

Päivittäisten toimintojen taidot

Monet oppilaat eivät saavuta täydellistä itsenäisyyttä kaikilla PT-taitojen osa-alueilla ja yksilölliset erot voivat olla erittäin suuria. Tavoitteena on kuitenkin lisätä jokaisen oppilaan osallistumista päivittäisiin toimintoihin. Joillakin oppilailla voi pään ja vartalon hallinta tuottaa vaikeuksia esimerkiksi ruokailutilanteissa, kun taas toisilla ruokailuvälineeseen tarttuminen tai lusikan vieminen suuhun on vaikeaa.

PT-taitojen opetuksen osa-alueet ovat:

Ruokailu:

- suun liikkeet ja syöminen ja juominen
- pöytätaidot ja tavat

Siisteyskasvatus:

- WC:n käyttö
- peseytyminen

Pukeminen:

- pukeutuminen
- riisuminen
- pukeutumis- ja riisumistaitojen laajentuminen

Omatoimisuus ympäristössä:

- osallistuminen koulun ja kodin töihin
- ympäristöön orientoituminen

Päivittäisten taitojen opetuksen keskeisimpänä tavoitteena on mahdollisimman omatoiminen yksilö.

Kognitiiviset taidot

Varhaisella sensomotorisella kaudella toimivat lapset muodostavat käsityksen ympäristöstään kokonaan kokemuksiensa kautta. Oma keho, sen toiminnot ja tuntemukset ovat aluksi kaiken keskipisteenä. Vähitellen oppilaat alkavat tulla tietoisiksi omasta kehostaan ja sen fyysisistä rajoista.

Kognitiivisilla taidoilla on suuri merkitys lapsen kokonaiskehitykselle. Näiden taitojen oppimisen ja esinetoimintojen kehittymisen kautta lapsi hankkii myös sosiaalisen vuorovaikutuksen taitoja. Vaikeimmin kehitysvammaisten lasten kognitiiviset taidot vastaavat niitä taitoja, jotka lapsi hankkii sensomotorisen kehitysvaiheen kuluessa.

Kognitiivisten taitojen opetuksen osa-alueet ovat:

- esineen pysyvyys
- ongelman ratkaisu
- syysuhteet
- avaruudelliset suhteet
- verbaalinen jäljittely
- motorinen jäljittely
- esineiden käsittely ja leikki

Kognitiivisten taitojen opettamisessa oppilaalle opetetaan tiedon vastaanottamista ja hankkimista.

Koulun toimintakulttuurin kuvaus

Niittyvillan koulu sijaitsee Eskoon tuki- ja osaamiskeskuksen alueella. Koulu sai alkunsa vuonna 1985, kun Seinäjoen hoito- ja opetusyksikkö aloitti Eskoon harjaantumiskoulun tiloissa. Koulu toimi Etelä- ja Keskipohjanmaan erityishuoltopiirin alaisuudessa. Opetusyksiköitä oli 18 eri kunnassa, jotka olivat Etelä- ja Keskipohjanmaan erityishuoltopiirin alaisuudessa.

Seinäjoen kaupungin alaisuuteen koulu siirtyi 1996. Vuosi sen jälkeen tuli voimaan laki, jossa kaikilla lapsilla on oikeus koulunkäyntiin ja opetuksen järjestäjäksi tuli kunnan opetustoimi.

Niittyvillan koulussa toimintakulttuuria ohjaavia arvoja ovat ainutlaatuisuus ja yhteisöllisyys. Niittyvillan koulussa toimitaan kunnioittamalla toisia ja tekemällä yhteistyötä.

Oppimisympäristöt ja työtavat sekä kehittämisen tavoitteet

Onnistuneessa opetustilanteessa sekä opettaja että oppilas asettavat tavoitteita. Opetuksen tavoitteet ja tarkoituksenmukaisuus määrittävät työtapojen valintaa. Työtapojen tulee olla vaihtelevia ja valinnassa tulee korostaa oppilaan aktiivista roolia tiedonhankkijana ja toimijana. Oppimistilanne voidaan suunnitella yksilökeskeiseksi tai yhteistoiminnalliseksi.

Yhteistoiminnallista oppimistilannetta suunnitellessaan opettajan tulee tiedollisten tavoitteiden lisäksi määritellä yhteistoiminnalliset tavoitteet esimerkiksi ryhmätyölle. Yhteistoiminnallisessa oppimisessa oppilas oppii käyttämään ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan sekä ymmärtämään ryhmän jäsenten yhteisen tavoitteen ja oman panoksensa onnistuneessa työskentelyssä.

Yksilökeskeiset työtavat luovat oppilaalle mielekkäitä oppimistilanteita, jotka vastaavat juuri hänen oppimistavoitteitaan ja antavat oppilaalle mahdollisuuden hankkia elämässään tarvittavia tietoja ja taitoja.

Niittyvillan koulussa hyvä oppilaantuntemus auttaa kaikkia opettajia löytämään jokaiselle oppilaalle hänen edellytyksiinsä sopivan oppimistyylin sekä sopivan haasteellisia ja mielekkäitä oppimistehtäviä. Mielekkäiden ja monipuolisten opetusmenetelmien avulla oppilaalla on mahdollisuus omien edellytystensä mukaisesti kasvaa itseohjautuvuuteen ja vastuullisuuteen omasta oppimisestaan.

Oppimisympäristön tulee olla työtavasta riippumatta turvallinen ja ilmapiirin myönteinen ja kannustava. Hyvä koulu on paikka, jossa on tilaa oppilaan luonteen ja tunnetaitojen kasvamiselle. Joustava luonne ja kyky selviytyä vaikeuksista ovat moni tavoin yhteydessä oppimiseen. Tiedolliseen oppimiseen tarvitaan ei-tiedollisia taitoja, kuten motivaatiota, uteliaisuutta, itsesäätelyä ja sinnikkyyttä. Niittyvillan koulussa on mahdollista toteuttaa ja soveltaa esim. oppilaan omien vahvuuksien löytämisen pedagogiikkaa opettajan päättämällä tavalla.

Yhteiset toimintaperiaatteet

Yhteistyö ja käytännön toteutus

Jokaisen opettajan ja ohjaajan tehtävänä on ohjata oppilasta opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan, oppimisen valmiuksiaan ja opiskelutaitojaan. Erityistä huomiota kiinnitetään myös oppilaiden persoonallisuuden kasvuun ja kehitykseen, tunnetaitoihin, itsetuntemukseen ja itsensä arvioinnin kehittymiseen.

Niittyvillan koulun toimintamalli kiusaamistapauksissa

1. Asianosaisten kuuleminen erikseen ja/tai yhdessä. Asioiden myöntäminen.

2. Silminnäkijöiden kuuleminen.

3. Keskustelu ongelmaan johtaneista syistä ja niiden seurauksista. Pyritään selvittämään tilanne ja saamaan aikaan sopimus.

4. Kiusatuksi tulleen ja kiusaajan huoltajille asiasta ilmoittaminen joko kirjallisesti ja/tai puhelimitse.

5. Mahdollinen osapuolten huoltajien tapaaminen koululla. Mahdollinen asian ohjaaminen yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon.

6. Tekojen sovittaminen. Vastuun kantaminen. Mahdolliset kurinpitotoimet. Huoltajien tiedottaminen.

6. Seuranta: kiusaamisen mahdollisesti jatkuessa huoltajat kutsutaan koululle kouluneuvotteluun yhdessä asianosaisten lasten kanssa. Myös koulukuraattori voi osallistua kouluneuvotteluun. Usein kuraattori järjestää keskustelua ja ryhmäytymisen harjoittelua oppilasryhmälle, jossa kiusaamista on ilmennyt.

7. Jos tilanne jatkuu: YY-tiimi tai heistä sovittu vastuuhenkilö kuulee asian osapuolia mahdollisimman pian. Käynnistetään YY-prosessi. Seuranta jatkuu.

8. Kiusaamisen tilanteen seurannassa voidaan jatkaa yhteisöllistä tai yksilökohtaista opiskeluhuollollista yhteistyötä ja ohjata huoltajia ottamaan yhteyttä esim. psykologi- ja perheneuvontapalveluihin.

9. Tilanteen edelleen jatkuessa mahdolliset kurinpitorangaistukset: kirjallinen varoitus, määräaikainen erottaminen. Lisäksi tarvittaessa ilmoitus lastensuojeluviranomaisille ja/tai rikosilmoitus.

Koulun toimintakulttuurin kehittäminen ja arviointi

Koulujen toimintakulttuurin toimivuutta arvioidaan osana Seinäjoen kaupungin peruskoulujen laatu- ja arviointijärjestelmää. Toimintakulttuurin arviointi sisältyy kaupungin arviointikyselyihin. Arvioinneista saadulla palautteella koulut kehittävät ja parantavat tarvittaessa toimintaansa.

LUKU 5 OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄ KOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN

Työrauhan edistäminen Niittyvillan koulussa

Oppilaalla on oikeus turvalliseen ja oppimista edistävään oppimisympäristöön. Yhteisillä säännöillä pyritään luomaan kaikille hyvä ja terveellinen ympäristö. Niittyvillan koulussa noudatetaan seinäjoen kaupungin yhteisiä järjestyssääntöjä. Niiden perusteellä koululle on kirjattu omat järjestyssäännöt. Lisäksi luokissa on omia sääntöjä. Luokan säännöistä sovitaan yhteistyössä oppilaiden kanssa. Ristiriitatilanteet ratkotaan kaikkia osapuolia kuunnellen, tarvittaessa käytetään koulukuraattoria apuna. Kasvatuskeskustelu on ensisijainen keino puuttua rikkeisiin.

Oppilaiden kuuleminen ja osallisuus ja vastuu omasta toiminnasta

Niittyvillan koulun oppilaita kannustetaan huolehtimaan itsestä ja toisista, harjoittelemaan oman elämän ja arjen kannalta tärkeitä taitoja sekä lisäämään ympäristönsä hyvinvointia. Vastuullinen suhtautuminen kaikkeen työskentelyyn ja toisten huomioimiseen on kasvatuksen perustehtävä (luku 3).

Yleisestä siisteydestä ja järjestyksestä huolehtiminen on jokaisen vastuulla. Oppilaat opetetaan laittamaan työvälineet, kengät ja vaatteet sekä urheiluvälineet niille kuuluville paikoille. Omista tavaroista ja koulutehtävistä huolehtiminen on jokaisen oppilaan omalla vastuulla.

Lukuvuoden alussa koulun piha-alueen rajat kierretään luokittain yhdessä läpi. Oppilaille korostetaan, miten tärkeää on pysytellä turvallisen välituntialueen sisäpuolella.

Luokkien säännöt ja turvalliset rutiinit ovat työrauhan rakennuspalikoita turvallisen luokka- ja kouluyhteisön aikaansaamiseksi.

Kouluyhteisön yhteisten sääntöjen rikkomisella on seuraamuksia. Kurinpitotoimenpiteet alkavat aina oppilaan kuulemisella. Oppilaalla on silloin mahdollisuus selittää toimintaansa, oikaista mahdollinen väärinkäsitys ja kertoa oma näkemyksensä. Kuuleminen tehdään aina mahdollisimman pian tapahtuneen jälkeen ja yleensä vasta sitten asiasta ilmoitetaan oppilaan omalle huoltajalle sekä mahdollisesti asiaan liittyvien lasten huoltajille, useimmiten joko puhelinsoitolla tai esim. kasvatuskeskustelulomaketta käyttäen.

Järjestyssäännöt ja kurinpidolliset keinot

Turvallinen koulu on edellytys oppimiselle, hyvinvoinnille ja koulussa viihtymiselle. Turvallisen koulupäivän takaamiseksi tarvitaan ennaltaehkäiseviä toimia. Paras keino kiusaamisen välttämiseksi on pyrkiä järjestämään kouluun turvallinen ja kannustava ilmapiiri. Selkeät rajat, koulun järjestyssääntöjen tunteminen ja sisäistäminen sekä johdonmukainen kurinpitotoimien ja -rangaistusten käyttö ehkäisevät arjen ristiriitojen syntymistä. Tarvittaessa käynnistetään Yhdessä yhteistyöllä –toimintamalin mukainen prosessi.

Seinäjoen kaupungin verkkosivuilla: https://www.seinajoki.fi/kasvatus-ja-opetus/perusopetus/strategiat-ja-toimintaohjeet/#J%C3%A4rjestyss%C3%A4%C3%A4nn%C3%B6t

Oppilaiden turvallisuutta lisäävät:

- yhteisesti laaditut koulun järjestyssäännöt, joiden noudattamista valvotaan
- hyvä oppilaantuntemus
- huolellinen välituntivalvonta
- koulurakennuksen ja koulun ympäristön turvallisuus sekä siisteydestä huolehtiminen
- liikennekasvatus
- opetusvälineiden kunnosta ja turvallisuudesta huolehtiminen
- ensiaputaitojen ylläpito
- asennekasvatus
- vertaissovittelutaidot
- terveys- ja tapakasvatus
- nettiturvallisuuskasvatus
- tehokas tiedottaminen ja opastaminen
- ennakkosuunnittelu ja sääntöjen noudattaminen muualla kuin koulussa tapahtuvassa opetuksessa
- turvallisuutta lisäävät suunnitelmat
- kiusaamista ennaltaehkäisevät toimet

Yhteisöllinen opiskeluhuolto

Niittyvillan koulun yhteisöllisen opiskeluhuoltoryhmän kokous järjestetään syyslukukauden alussa ja kevätlukukauden lopussa. Opiskeluhuollon kokonaisuutta esitellään luvussa 8.

Koulun arjessa kaikki koulun aikuiset ovat mukana edistämässä yhteisöllistä opiskeluhuoltoa ja oppilaiden kouluhyvinvointia.

Oppilaiden osallisuuden toteutuminen

Oppilaiden osallisuuden kokemisen tunnetta vahvistavat

- oppilaiden päätöksentekotaitojen ja –valmiuksien tukeminen
- erilaisten valintojen ja valintapäätösten tekeminen osana jokapäiväistä kouluarkea
- oppilaiden myönteiset kokemukset omaan oppimisryhmään ja kouluyhteisöön kuulumisesta, mehenki (mm. yhteiset päivänavaukset, juhlat, tapahtumat ja tempaukset)
- itsearviointitaitojen kehittäminen osana oppilaan ohjaamista
- oppilaan tunnetaitojen kehittäminen
- oppilaiden kuuleminen heitä koskevissa asioissa
- vertaissovittelu.

Kodin ja koulun yhteistyön järjestäminen

Kodin ja koulun yhteistyön ensisijaisena tavoitteena on yhdessä tukea lapsen ja nuoren tervettä kasvua, kehitystä ja oppimista. Huoltajalla on päävastuu lapsensa kasvatuksesta ja siitä, että oppilas suorittaa oppivelvollisuutensa.

Yhteistyö koko koulun tasolla:

Kouluvuoden alkaessa oppilaat saavat lukuvuositiedotteen, joka sisältää keskeisiä koulutyöhön liittyviä asioita.

Koko koulun vanhempainilta järjestetään syyslukukauden käynnistyttyä, tarvittaessa vanhempainiltoja järjestetään muulloinkin.

Koulun tapahtumista lähetetään Wilma-tiedotteiden lisäksi useimmiten kirjalliset tiedotteet kotiin. Tiedotteisiin lisätään usein palautusosa, jonka oppilas palauttaa huoltajan allekirjoittamana tiedotteen mahdollisimman pian.

Oppilaiden vanhemmat ilmoittavat sairaspoissaoloista kouluun ennen ensimmäisen oppitunnin alkua ensimmäisenä poissaolopäivänä esimerkiksi soittamalla tai tekstiviestillä. Opettajat kirjaavat poissaolot opetuksen järjestäjän ohjeiden mukaan.

Yhteistyö luokkatasolla:

Opettajat tiedottavat oman luokkansa asioita omilla tiedotteillaan aktiivisesti pitkin kouluvuotta. Myös omia luokkien vanhempainiltoja on mahdollista pitää, vaikka usein käsiteltävät asiat koskettavatkin koko koulun väkeä.

Yhteistyö oppilaan tasolla:

Sairauspoissaolojen ilmoittamisesta on yhteiset ohjeet koko koululle. Oppilaan luvattomista poissaoloista ilmoitetaan kotiin.

Arviointikeskustelun lisäksi oppilas voi olla mahdollisissa muissakin vanhempaintapaamisissa mukana.

Oppilasta ja hänen huoltajiaan kuullaan ennen pedagogisten asiakirjojen laadintaa. Huoltajille annetaan mahdollisuus esittää oma näkemyksestä asiasta joko suullisesti tai kirjallisesti.

Kodin ja koulun yhteistyö ongelma- ja kurinpitotilanteissa:

Oppilaan pienistä arkisemmista rikkeistä ilmoitetaan puhelimitse tai sähköpostitse. Oppilaan kanssa voidaan käydä kasvatuksellisia tai kasvatuskeskusteluja koulupäivän aikana.

Oppilaan huoltajaa ja oppilasta on kuultava ennen kurinpitorangaistuksen antamista.

Mikäli oppilas joudutaan poistamaan luokkatilasta, häntä ei jätetä ilman valvontaa. Koulupäivän aikana ilmenevät käytöshäiriöt tai järjestyssääntöjen rikkomiset selvitetään ensisijaisesti kasvatuskeskusteluin opettajan/opettajien kanssa. Tarvittaessa käytetään kurinpitotoimia.

Opetuksen epäämistilanteessa soitetaan välittömästi oppilaan huoltajalle. Oppilasta ei päästetä yksin kotimatkalle, vaan huoltajan on huolehdittava oppilaalle täysi-ikäinen hakija.

Jatkuvista kurinpitorangaistuksista tms. käyttäytymisen vaikeuksista järjestetään koulupalaveri yhteistyössä huoltajien kanssa.

Opettajalla tai koulun johtajalla on velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle.

Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta

Kerhotoiminta

Niittyvillan koulussa järjestetään aktiivisesti oppilaiden kerhotoimintaa. Yleensä kerhot kestävät koko lukuvuoden, mutta myös lyhempiä projektiluontoisia kerhoja on ollut tarjolla.

Kouluruokailu

Niittyvillan koulussa ei ole omaa ruuanvalmistuskeittiötä, vaan ruoka valmistetaan Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen Seinäjoen keskussairaalan keittiössä, josta se kuljetetaan Eskoon tuki- ja osaamiskeskuksen ruokasali Helmeen. Ruokailu tapahtuu luokittain ruokasali Helmessä.

Välituntitoiminta

Koulupäivään sisältyy ulkoilua. Jokainen luokka järjestää oman ulkoiluhetkensä tuntijärjestyksensä mukaisesti. Koulussamme ei ole perinteistä vartin välituntia, vaan pyrimme liikkumaan kerrallaan vähän kauemmin. Ulkoilutuokiot antavat aikaa ja tilaa sekä ohjatulle että omaehtoiselle liikkumiselle. Niittyvillan koulun oppilaat viettävät välitunnin ulkona koulun lähiliikunta-alueella, jossa on tilaisuus leikkiä ja liikkua valvotusti.

Koulun päivänavaukset

Koulussamme jokainen luokka pitää oman aamutuokionsa. Kerran kuukaudessa on koko koulun yhteinen aamuhetki vammaistyön pastorin johdolla sekä seurakunnan nuorisotyöntekijän pitämä lyhyt aamunavaus päivälle.

Juhlat

Lukuvuoteen liittyvät juhlat suunnitellaan syksyllä vuosisuunnitelman teon yhteydessä. Kaikki yhteiset tapahtumat ja tempaukset tukevat oppilaiden ja henkilökunnan yhteisöllisyyden kokemusta

Retket ja opintokäynnit

Koulun vuosisuunnitelmaan kirjatut opintokäynnit, retket, vierailut ja muu vastaava koulun ulkopuolella tapahtuva toiminta ovat oppilaalle maksuttomia. Opetusta ja oppimista syventävän koulun ulkopuolisen opetuksen järjestämisestä päättää koulu. Retkistä ei välttämättä aiheudu kustannuksia retkikohteiden sijaitessa lähellä koulua. Opettajat vastaavat toiminnan suunnittelusta ja toteutuksesta yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Retken turvallisuuteen liittyvistä järjestelyistä vastaa koulunjohtaja, joka hyväksyy opettajan esittämän retken turvallisuussuunnitelman.

Koulumatkat ja kuljetukset

Niittyvillan kouluun oppilaat saapuvat, joko kävellen tai pyöräillen saattajan kanssa, vanhempien kuljettamana tai taksilla. Niittyvillan koulun koulunkäynninohjaajat ottavat oppilaat aamuisin vastaan ja saattavat oppilaat koulupäivän päättyessä koulutakseihin. Koulukuljetuspäätökset tekee erityisopetuksen rehtori.

Valmistava opetus

Niittyvillan koulu tarjoaa tarvittaessa perusopetukseen valmistavaa opetusta maahanmuuttajataustaisille alakouluikäisille erityisen tuen oppilaille.

LUKU 6 OPPIMISEN ARVIOINTI

Kun oppilaalla on vaikea kehitysvamma, jokin muu vakava vamma tai sairaus, voi olla, että oppiaineittain etenevä opiskelu on oppilaalle liian haasteellista eikä se ole oppilaan edun mukaista, vaikka oppiaineiden oppimäärät olisivat yksilöllistettyjä. Silloin voidaan valita toiminta-alueittain järjestettävä opetus.
Päätös toiminta-alueittaisesta opetuksesta tehdään aina erityisen tuen päätöksen yhteydessä. Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen perusteena on normien mukaan vaikea kehitysvamma, vakava vamma tai sairaus. Jos perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, tehdään oppilaalle pidennetyn oppivelvollisuuden päätös. Koska nämä määritelmät ovat hyvin yhteneväiset, on toiminta-alueittain opiskelevilla oppilailla yleensä sekä pidennetyn oppivelvollisuuden että toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen päätökset. Pidennettyyn oppivelvollisuuteen siirtyminen on mahdollista esi- ja perusopetuksen aikana.

Toiminta-alueittaisessa opetuksessa oppilas ei opiskele oppiaineita, vaan hänen tavoitteensa on määritelty toiminta-alueittain. Toiminta-alueittaisen opetuksen tavoitteena on antaa oppilaalle tietoja ja taitoja, joiden avulla hän suoriutuu mahdollisimman itsenäisesti elämässään.

Oppimisen arvioinnin tavoitteena on ohjata oppilaan oppimista ja rohkaista oppilasta saavuttamaan omat tavoitteensa. Arvioinnin avulla ohjataan oppilasta havainnoimaan omaa työskentelyään ja oppimistaan. Arvioinnin tulee olla oikeudenmukaista ja arvioinnin tapojen monipuolista. Arviointi ja todistuskäytännöt toteutetaan maakunnallisen opetussuunnitelman ohjeiden mukaan.

Arviointi tapahtuu toiminta-alueittain. Arviointi annetaan aina sanallisena hyväksytty/hylätty. Erillisellä liitteellä arvioidaan sanallisesti laajemmin oppilaan edistymistä HOJKSissa määriteltyjen tavoitteiden mukaisesti. Mikäli jokin toiminta-alue sisältää yksittäisen oppiaineen tavoitteita ja sisältöjä, myös nämä voidaan kuvata todistuksen liitteessä.

Arviointi noudattaa maakunnallisen opetussuunnitelman arviointimuotoja ja ajankohtia. Päättötodistuksen liitteistä ei tule mainintaa päättötodistukseen.

Opiskelun ohjaaminen ja kannustaminen sekä itsearvioinnin taitojen kehittäminen toteutuvat formatiivisen arvioinnin avulla. Opettaja arvioi säännöllisesti oppilaan osaamista ja kehittymistä monella tavalla. Oppilaan suoriutumista seurataan kouluarjessa ja hänelle annetaan palautetta hänen toiminnastaan. Palaute voi olla sanallista, sovittu merkki (esim. tarra) tai ele (peukku ylös). Arviointi suunnitellaan ja toteutetaan oppilaiden edellytysten mukaisesti, jokaiselle yksilöllisesti.
Formatiivinen arviointi ei edellytä dokumentointia. Oppilasta ohjataan itsearviointiin sekä antamaan myös vertaispalautetta luokkakavereille.

Summatiivisen arvioinnin tehtävänä on kuvata, kuinka hyvin ja missä määrin oppilas on saavuttanut HOJKS:ssa hänelle asetetut henkilökohtaiset oppimistavoitteet toiminta-alueittain. Jokaisen oppilaan kohdalla tulee olla tieto, mitä hänen on tarkoitus oppia (tavoitteet) ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan.
Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä. Opettajan tulee dokumentoida arvioinnit niistä näytöistä, jotka vaikuttavat oppilaan summatiiviseen arviointiin. Toiminta-alueittain järjestettävässä opetuksessa oppiminen tapahtuu yleensä pienin askelin. Siksi oppilaan osaamisen säännöllinen dokumentointi on tärkeää.

Työskentelyn arviointi on osa kunkin toiminta-alueen arviointia. Työskentelyä ei siis arvioida erillisenä. Oppilaan työskentelyyn liittyvät erityistarpeet tulee kuvata tarvittaessa HOJKS:n oppilaskohtaisiin tavoitteisiin, jotta ne voidaan ottaa huomioon työskentelyn arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.

Oppilaan suoriutumista ei verrata muihin oppilaisiin vaan suhteessa hänen omiin, HOJKSiin kirjattuihin yksilöllisiin tavoitteisiinsa. Hänen edistymistään tarkastellaan myös suhteessa lähtötasoon. Arviointi ei kohdistu oppilaan persoonaan, temperamenttiin tai muihin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnissa huomioidaan oppilaan työskentelytapa, avustuksen ja ohjauksen tarve, oppilaan tapa oppia sekä ympäristön ja tilanteen vaikutus oppimiseen. On hyvä myös huomioida, että toisinaan oppimisen edistyminen näkyy ohjauksen määrän vähentymisenä tai ohjauksen muuttumisena fyysisestä ohjauksesta sanalliseen tai kuvalliseen ohjaukseen. Näiden hetkien huomioiminen ja myönteisen palautteen saaminen kannustaa oppilasta.

Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan oppimisen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä. Huoltajat voivat olla aina yhteydessä opettajaan, jos heillä on kysyttävää opetuksesta tai koulupäivästä.

Summatiivinen arviointi tehdään vähintään jokaisen lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä. Summatiivisen arvioinnin tekee aina oppilasta opettanut opettaja tai jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on summatiivinen kokonaisarviointi oppilaan koko lukuvuoden suoriutumisesta. Lukuvuoden päättyessä oppilas saa lukuvuositodistuksen. Todistuksessa arvioidaan sanallisesti, kuinka HOJKSiin toiminta-alueittain asetetut tavoitteet ovat toteutuneet. Todistuksesta tulee käydä selkeästi ilmi, onko oppilas saavuttanut HOJKS:iinsa toiminta-alueittain asetetut yksilölliset tavoitteensa hyväksytysti. Todistuksessa näkyy oppilaan saama viikkotuntimäärä. Todistuksessa näkyy oppilaan siirtyminen seuraavalle vuosiluokalle. Lisätietoja-kohdassa mainitaan, että oppilas on opiskellut toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen mukaisesti, jos asiaa ei ole ilmaistu esimerkiksi todistuksen otsikoinnissa. Lisätiedoissa mainitaan myös liitteenä olevasta käyttäytymisen arvioinnista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, minkä luokan oppilas saa välitodistuksen syyslukukauden päättyessä vai toteutetaanko väliarviointi esimerkiksi arviointikeskusteluna.
Päättöarviointi perustuu oppilaan HOJKSissa asetettuihin tavoitteisiin, ja jokaisesta toiminta-alueesta annetaan sanallinen arvio.

Lähde: Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014

LUKU 7 OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI

Oppimisen ja koulunkäynnin tuki Niittyvillan koulussa

Niittyvillan koulussa järjestetään opetus toiminta-alueittain, jolloin oppimisen oppimäärät ja tavoitteet muodostuvat toiminta-alueista, niiden osa-alueista ja tavoitteista. Toiminta-alueita ovat motoriset taidot, sosiaaliset taidot, päivittäisten toimintojen taidot, kognitiiviset taidot sekä kieli ja kommunikaatio. Toiminta-alueittain opiskelevien oppilaiden yksilölliset oppimistavoitteet määritellään HOJKS:ssa, ja niiden avulla tuetaan oppilaan kokonaiskehitystä ja toimintakykyä.

Toiminta-alueittain järjestettävä opetus

Toiminta-alueittain järjestettävän opetuksen perusteena on normien mukaan vaikea kehitysvamma, vakava vamma tai sairaus. Jos perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, tehdään oppilaalle pidennetyn oppivelvollisuuden päätös. Koska nämä määritelmät ovat hyvin yhteneväiset, on näillä oppilailla yleensä sekä pidennetyn oppivelvollisuuden päätös, että toiminta-alueittain järjestetty opetus erityisen tuen päätöksessään.

Pidennetty oppivelvollisuus

Oppivelvollisuuslaissa (2 §) säädetään, että Suomessa vakinaisesti asuvat lapset ovat oppivelvollisia. Jos perusopetukselle säädettyjä tavoitteita ei lapsen vammaisuuden tai sairauden vuoksi ilmeisesti ole mahdollista saavuttaa yhdeksässä vuodessa, alkaa oppivelvollisuus vuotta aikaisemmin eli sinä vuonna, kun lapsi täyttää 6 vuotta. Tätä kutsutaan pidennetyksi oppivelvollisuudeksi. Pidennetystä oppivelvollisuudesta päätetään erityisen tuen päätöksen yhteydessä.
Pidennetty oppivelvollisuus tarkoittaa oppivelvollisuuden alkamista vuotta säädettyä aiemmin: oppivelvollisuus ei pidenny perusopetuksen keskeltä tai lopusta. Suomessa oppivelvollisuus päättyy 18-vuotiaana. Mikäli lapsi aloittaa perusopetuksen 7-vuotiaana, hän etenee opinnoissaan samalla vuosiluokalla kuin ikätoverinsa.

Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleva oppilas on aina myös erityistä tukea saava oppilas. Päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta on hallinnollinen päätös, ja siitä päätetään erityisen tuen päätöksen yhteydessä.

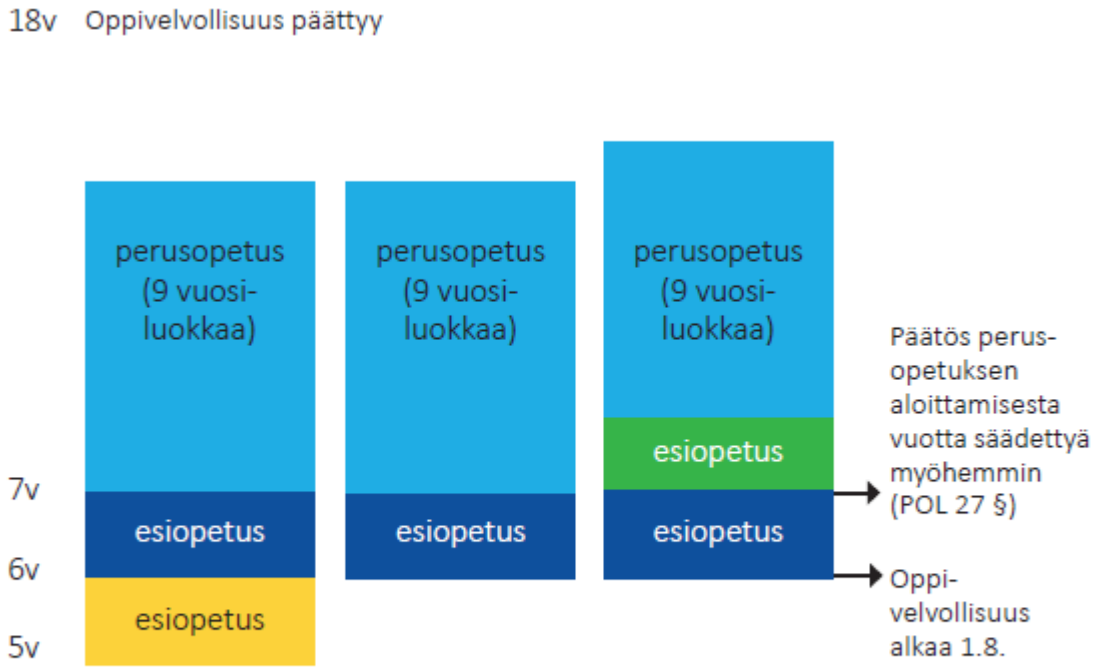

Kuvio: pidennetyn oppivelvollisuuden eri vaihtoehtoja
www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/pidennetty-oppivelvollisuus

www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/pidennetty-oppivelvollisuus

Erityisen tuen päätös

Erityisen tuen päätöksessä päätetään useista oppilaan oikeusturvan tai opetuksen resurssien käytön kannalta keskeisistä asioista. Ennen erityisen tuen päätöksen tekemistä on oppilasta, huoltajaa tai oppilaan laillista edustajaa kuultava.
Erityisen tuen päätöstä tarkistetaan aina tarvittaessa sekä lakisääteisesti toisen luokan jälkeen ja ennen seitsemännelle luokalle siirtymistä. Kun erityisen tuen päätöstä tarkistetaan, oppilaalle tehdään pedagoginen selvitys.
Erityistä tukea saavalla oppilaalla on aina HOJKS, jossa kuvataan hänen tarvitsemansa oppimisen tuki sekä tarvittaessa hänen yksilölliset oppimistavoitteensa. Erityisen tuen päätöksen tarkistamisen jälkeen HOJKS päivitetään vastaamaan uutta päätöstä.

Huoltajan ja oppilaan kuuleminen edellyttää, että huoltajille ja oppilaalle selvitetään etukäteen kuulemisen tarkoitus, esimerkiksi keskustelu erityisen tuen päätöksen tekemisestä. Kuulemisen tarkoituksena on antaa huoltajille ja oppilaalle mahdollisuus kertoa oma mielipiteensä esimerkiksi avustajan tai ohjaajan tarpeesta sekä oma arvionsa tarvittavista opetuksen apuvälineistä. Kuulemisessa selvitetään, mitä suunnitteilla oleva päätös käytännössä tarkoittaa ja miten se vaikuttaa oppilaan perusopetuksen arkeen. Hallintolain (44 §:n 3 mom.) mukaan päätöksestä on käytävä ilmi päätöksen perustelut ja yksilöity tieto siitä, mihin asianosainen on oikeutettu tai velvoitettu tai miten asia on muuten ratkaistu, esimerkiksi tieto oppilaan avustajapalveluista.

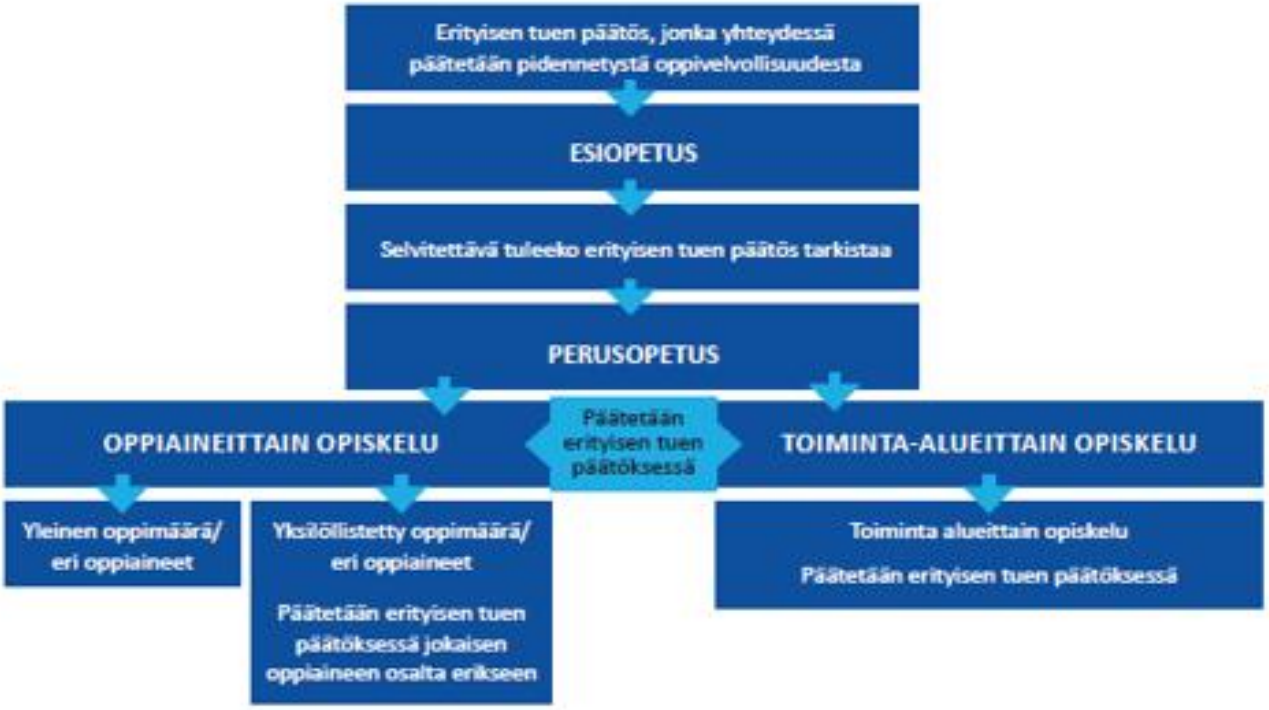

Kuvio: Esi- ja perusopetuksen polku ja tarvittavat päätökset
www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/pidennetty-oppivelvollisuus

Erityisen tuen päätöksessä määrätään seuraavat asiat:
- pääsääntöinen opetusryhmä
- mahdolliset tulkitsemis- ja avustajapalvelut
- muut 31 §:ssä tarkoitetut palvelut, kuten oppilaan tarvitsemat apuvälineet tai tukijaksot Valteri-koulussa
- mahdolliset yksilöllistettävät oppiaineet, niiden lisääminen tai vähentäminen
- opetuksen järjestäminen poiketen 11 §:ssä määritellystä oppiainejaosta
- oppilaan vapauttaminen oppiaineen opiskelusta
- muut perusopetuslain 18 §:n perusteella päätettävät erityiset opetusjärjestelyt, kuten muut opetuksen sisältöjä tai järjestämistapaa koskevat järjestelyt
- päätös pidennetystä oppivelvollisuudesta
- opiskelu toiminta-alueittain

Kuvio: Esi- ja perusopetuksen polku ja tarvittavat päätökset
www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/pidennetty-oppivelvollisuus

Erityisen tuen päätös voidaan tehdä ennen esi- tai perusopetuksen alkamista taikka esi- tai perusopetuksen aikana ilman sitä edeltävää pedagogista selvitystä ja oppimisen tehostetun tuen antamista, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että oppilaan opetusta ei vamman, sairauden, kehityksessä viivästymisen, tunne-elämän häiriön tai muun vastaavan erityisen syyn vuoksi voida antaa muuten. Jos oppilaan tuen tarve muuttuu erityisen tuen päätöksessä päätettävissä asioissa, tarkistetaan erityisen tuen päätös. Ensimmäinen erityisen tuen päätös pohjautuu usein asiantuntijalausuntoihin.
Jatkossa, erityisen tuen päätöksen tarkistamista varten, opetuksen järjestäjän on tehtävä oppilaasta pedagoginen selvitys. Yhteistyö oppilaan huoltajan kanssa on tärkeää sekä tuen tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta.
Erityisen tuen päätöksessä on hyvä huomioida, että toiminta-alueittainen opetus on mahdollista vasta perusopetuksessa. Perusopetuslain (POL 17 § 2 mom.) mukaan opetuksen järjestäjän tulee erityisen tuen antamiseksi tehdä kirjallinen hallintopäätös, jota tarkistetaan ainakin toisen vuosiluokan jälkeen sekä ennen seitsemännelle vuosiluokalle siirtymistä sekä aina tarvittaessa eli tilanteissa, joissa jokin erityisen tuen päätöksessä päätettävä asia muuttuu. Tällöin
→ oppilaasta tehdään kirjallinen pedagoginen selvitys ja se annetaan
huoltajille tutustuttavaksi,
→ oppilasta ja huoltajaa kuullaan,
→ erityisen tuen päätös tarkistetaan hallintolain edellyttämällä tavalla ja oppilaalle tehdään uusi erityisen tuen päätös ja
→ HOJKS päivitetään vastaamaan uutta päätöstä.
Huoltaja saa erityisen tuen päätöksen tiedoksi. Erityisen tuen päätöksessä päätetään niistä asioista, joista lasta ja huoltajaa on kuultu. Muutoksenhakua varten päätökseen on liitetty valitusosoitus. Valitusosoituksessa mainitaan, mille taholle valitus tulee toimittaa, ja yhteystiedot muutoksenhakuun.
Lähde: www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/paatos-erityisesta-tuesta

Yhteistyö huoltajien kanssa

Yhteistyötä oppilaan ja huoltajan kanssa sekä kuulemisen merkitystä korostetaan oppimisen tuen eri vaiheissa. Oppimisen tuen käytänteistä tiedotetaan huoltajia ja heidät otetaan mukaan tukitoimien laadintaan ja toteuttamiseen. Tarvittaessa järjestetään yksilökohtainen opiskeluhuoltopalaveri, jossa voi olla mukana myös eri alojen asiantuntijoita.

Oppimisen ohjaus

Oppilaan tarvitseman oppimisen ja muun tuen tarpeen arviointi sekä tarvittavan tuen tarjoaminen kuuluvat opettajan työhön ja kaikkiin opetus- ja kasvatustilanteisiin. Oppilaan saaman tuen tulee olla joustavaa, pitkäjänteisesti suunniteltua ja tuen tarpeen mukaan muuttuvaa.

- kouluunilmoittautuminen ja resurssien haku
- maalis-huhtikuulla oppilaaksiottopäätökset ja toissijaiset oppilaaksiottopäätökset erityispalvelujen yhteisen nivelpalaverin jälkeen
- tuleva luokanopettaja ja esiopettajat sopivat tiedonsiirtopalaverit
- tuleva luokanopettaja vierailee mahdollisuuksien mukaan esiopetuksen vanhempainillassa
- koulunjohtaja vierailee mahdollisuuksien mukaan tapaamassa esioppilaita
- erityisluokanopettaja osallistuu mahdollisuuksien mukaan esioppilaiden kevään HOJKS-palavereihin
- päivitetään lääkehoitosuunnitelmat
- esiopetuksen oppimissuunnitelmat ja mahdolliset pedagogiset asiakirjat siirtyvät koululle
- kouluun tutustumispäivä toukokuulla

- siirtyminen 3. luokalle
  - huomioidaan 2. luokan arviointikeskustelussa marras-tammikuussa
  - erityisen tuen oppilaan pedagoginen selvitys päivitetään osana nivelvaihetta hyvissä ajoin

- siirtyminen 7. luokalle
  - Niittyvillan koulu on yhtenäiskoulu, jossa opiskelu koulussamme jatkuu yläkoululaisena, jollei pedagogissa selvityksessä toisin päätetä.
  - erityisen tuen oppilaan pedagoginen selvitys päivitetään osana nivelvaihetta hyvissä ajoin

Seitsemännen luokan aikana pohditaan alustavasti oppilaan tulevaa toisen asteen koulutusta. Yhdeksännellä luokalla oppilas tutustuu ja on mahdollisesti koulutuskokeilussa toisen asteen opintopaikkavaihtoehdoissa. Opettaja pohtii yhdessä oppilaan, oppilaanohjaajan ja huoltajan kanssa, kuinka oppilaan osaamisesta ja tuen tarpeesta välitetään tietoa uuteen opintopaikkaan. Kahdeksan ja yhdeksän luokkalaiset käyvät mahdollisuuksien mukaan tet-jaksoilla. Perusopetus tekee mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä toisen asteen oppilaitoksen kanssa.

Oppimisen tuki

Niittyvillan koulussa on viisi erityisluokkaa. Oppilaamme kuuluva vaativan erityisen tuen piiriin.

Oppilaillemme laaditaan pedagoginen selvitys. Selvityksen perusteella oppilaalle voidaan laatia erityisen tuen päätös.

Oppilaan oppimisen tukemista ja tarvittavia asiakirjoja käsitellään aina moniammatillisena yhteistyönä kasvun ja oppimisen tuen ryhmässä, jossa selvitetään sekä oppilaan saama yleinen, tehostettu tai erityinen tuki että oppilaan kokonaistilanne.

Erityistä tukea saavat oppilaat, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muilla tukitoimilla. Mikäli oppilaan opiskelemista oppiaineista yksikin yksilöllistetään, tehdään hänelle erityisen tuen päätös. Erityisen tuen päätös on hallintopäätös, jonka Seinäjoella tekee erityisopetuksen rehtori.

Erityisen tuen aikana oppilaan opetuksessa on käytettävissä erityisopetuksen lisäksi kaikki muut perusopetuksen tukimuodot. Niiden lisäksi on mahdollista tehostaa oppilashuoltotyötä ja lisätä muuta moniammatillista yhteistyötä esimerkiksi hyödyntämällä erilaisia kuntoutus- tai muita asiantuntijapalveluita. Erityisen tuen oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS.

Erityisen tuen päätöstä tarkistetaan tarvittaessa, mutta vähintään toisen ja kuudennen luokan keväällä.

Pidennetyn oppivelvollisuuden järjestäminen

Erityinen tuki

Erityistä tukea annetaan niille oppilaille, joiden kasvun, kehityksen tai oppimisen tavoitteiden saavuttaminen ei toteudu riittävästi muuten. Erityisen tuen tehtävänä on antaa oppilaalle kokonaisvaltaista ja suunnitelmallista tukea niin, että oppilas voi suorittaa oppivelvollisuutensa ja saa pohjan opintojen jatkamiselle peruskoulun jälkeen. Oppilaan itsetuntoa, opiskelumotivaatiota ja mahdollisuutta kokea onnistumisen ja oppimisen iloa vahvistetaan. Samoin tuetaan oppilaan osallisuutta ja vastuunottoa opiskelusta.

Erityinen tuki muodostuu erityisopetuksesta ja muusta oppilaan tarvitsemasta, perusopetuslain mukaan annettavasta tuesta. Erityisopetus ja oppilaan saama muu tuki muodostavat järjestelmällisen kokonaisuuden. Käytettävissä ovat kaikki perusopetuslain mukaiset tukimuodot. Erityinen tuki järjestetään joko yleisen tai pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä. Erityistä tukea saava oppilas opiskelee joko oppiaineittain tai toiminta-alueittain. Mikäli oppilas opiskelee oppiaineittain, hän opiskelee eri oppiaineissa joko yleisen tai yksilöllistetyn oppimäärän mukaisesti.

Sellaiselle oppilaalle, jolle on tehty erityisen tuen päätös, annetaan erityisopetusta hänelle laaditun henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman mukaisesti. Erityisopetukseen sisältyvillä pedagogisilla ratkaisuilla pyritään ensisijaisesti turvaamaan oppilaan oppiminen. Pedagogiset ratkaisut voivat liittyä esimerkiksi opetukseen ja työtapoihin tai valittaviin materiaaleihin ja välineisiin. Nämä vaihtelevat oppimisen

tavoitteiden ja sisältöjen sekä oppilaan henkilökohtaisten tarpeiden mukaisesti. Oppilaalla on perusopetuslain mukaan oikeus saada oppimisensa tueksi tukiopetusta ja osa-aikaista erityisopetusta myös osana erityisopetusta.

Oppimista tukevien erityisopetuksen pedagogisten ratkaisujen lisäksi erityistä tukea saavalla oppilaalla on oikeus myös muuhun tukeen. Tällaista muuta tukea ovat esimerkiksi ohjaus, yksilökohtainen oppilashuolto, tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä erityiset apuvälineet.

Pedagoginen selvitys

Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on tehtävä oppilaasta pedagoginen selvitys. Yhteistyö oppilaan ja huoltajan kanssa on tärkeää sekä tuen tarpeiden selvittämisen että tuen suunnittelun ja onnistuneen toteuttamisen kannalta. Opetuksen järjestäjän päättämä toimielin, viranhaltija tai työntekijä hankkii

- oppilaan opetuksesta vastaavilta opettajilta kirjallisen selvityksen oppilaan oppimisen etenemisestä
- opiskeluhuoltopalveluiden ammattihenkilöiden kanssa moniammatillisena yhteistyönä tehdyn kirjallisen selvityksen oppilaan saamasta tehostetusta tai erityisestä tuesta ja oppilaan kokonaistilanteesta.

Näiden kahden selvityksen perusteella opetuksen järjestäjä tekee kirjallisen arvion oppilaan erityisen tuen tarpeesta. Selvitysten ja niiden pohjalta laaditun arvion muodostamaa kokonaisuutta kutsutaan pedagogiseksi selvitykseksi.

Kirjallisessa pedagogisessa selvityksessä kuvataan

- oppilaan oppimisen eteneminen
- oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanne koulun, oppilaan sekä huoltajan näkökulmista
- oppilaan saama tehostettu tai erityinen tuki ja arvio eri tukimuotojen vaikutuksista
- oppilaan vahvuudet ja kiinnostuksen kohteet, oppimisvalmiudet sekä oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet
- arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, ohjauksellisilla, opiskeluhuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta voidaan tukea
- arvio erityisen tuen tarpeesta
- arvio ja perustelut sille, tarvitseeko oppilas yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän.

Pedagogisen selvityksen laatimisessa hyödynnetään oppilaasta aiemmin laadittua pedagogista arviota ja oppilaan oppimissuunnitelmaa. Jos oppilas on jo saanut erityistä tukea, hyödynnetään aiemmin laadittua pedagogista selvitystä ja HOJKSia. Pedagogisen selvityksen lisäksi erityisen tuen päätöksen valmistelemiseksi tulee tarvittaessa hankkia muita lausuntoja, kuten psykologinen tai lääketieteellinen lausunto tai vastaava sosiaalinen selvitys. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, myös niitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla.

Erityisen tuen päätös

Erityisen tuen antamiseksi opetuksen järjestäjän tulee tehdä kirjallinen päätös. Ennen erityistä tukea koskevan päätöksen tekemistä opetuksen järjestäjän on kuultava oppilasta ja tämän huoltajaa tai laillista edustajaa. Päätös erityisestä tuesta tehdään hallintolain mukaisesti. Erityisen tuen päätöksessä tulee päättää oppilaan pääsääntöinen opetusryhmä, mahdolliset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä muut tarvittavat palvelut sekä tarvittaessa oppilaan opetuksen poikkeava järjestäminen. Päätökseen on liitettävä valitusosoitus, sillä huoltajat voivat hakea siihen muutosta valittamalla. Päätös on aina perusteltava. Päätöksen perustelut sisältyvät pedagogiseen selvitykseen ja mahdollisiin lausuntoihin.

Yleensä erityisen tuen päätös tehdään, jos todetaan, ettei oppilaan saama tehostettu tuki ole riittänyt. Erityisen tuen päätös voidaan tehdä myös ennen esi- tai perusopetuksen alkamista tai esi- tai perusopetuksen aikana ilman sitä edeltävää pedagogista selvitystä ja oppimisen tehostetun tuen antamista, jos psykologisen tai lääketieteellisen arvion perusteella ilmenee, että oppilaan opetusta ei vamman, sairauden, kehityksessä viivästymisen tai tunne-elämän häiriön taikka muun vastaavan erityisen syyn vuoksi voida antaa muuten. Jos erityisen tuen päätös tehdään perusopetuksen aikana ilman tehostetun tuen antamista, tulee sen perustua oppilaan tilanteen uudelleen arviointiin esimerkiksi onnettomuuden tai vakavan sairauden seurauksena.

Erityisen tuen tarpeellisuus tulee tarkistaa toisen vuosiluokan jälkeen sekä ennen seitsemännelle vuosiluokalle siirtymistä. Päätös tulee tarkistaa myös aina oppilaan tuen tarpeen muuttuessa sellaisissa asioissa, joista päätetään erityisen tuen päätöksessä. Tarkistamista varten oppilaasta tehdään uusi pedagoginen selvitys. Mikäli tarpeen todetaan jatkuvan, erityisestä tuesta tehdään uusi päätös. Mikäli katsotaan, että oppilas ei enää tarvitse erityistä tukea, tulee tuen lopettamisesta tehdä päätös. Tällöin oppilaalle ryhdytään antamaan tehostettua tukea.

Henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

Erityistä tukea koskevan päätöksen toimeenpanemiseksi oppilaalle on laadittava henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Suunnitelmasta tulee ilmetä oppilaan erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisen opetuksen ja muun tuen antaminen. Kaikki erityistä tukea saavan oppilaan tuki kirjataan HOJKSiin. Se on kirjallinen suunnitelma oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tavoitteista, sisällöistä, käytettävistä opetusjärjestelyistä, pedagogisista menetelmistä ja oppilaan tarvitsemasta tuesta ja ohjauksesta.

Erityistä tukea varten tehtävä HOJKS perustuu pedagogisessa selvityksessä tuotettuun tietoon ja erityisen tuen päätöksen sisältöön. HOJKSin laatimisessa voidaan hyödyntää oppilaalle osana tehostettua tukea tehtyä oppimissuunnitelmaa. Jos oppilas on jo saanut erityistä tukea, hyödynnetään aiemmin laadittua pedagogista selvitystä ja HOJKSia. Mikäli oppilaalla on kuntoutussuunnitelma tai muita suunnitelmia, niitä voidaan hyödyntää huoltajan luvalla. Oppilaan opettajat laativat suunnitelman yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa, ellei siihen ole ilmeistä estettä. Laatimiseen osallistuvat tarvittaessa myös muut asiantuntijat.

Erityistä tukea varten laadittavan HOJKSin tulee sisältää seuraavat tiedot sen mukaan kuin oppilaan opetuksen ja tuen järjestäminen edellyttää:

Oppilaskohtaiset tavoitteet

- oppilaan näkemys tavoitteistaan ja kiinnostuksen kohteistaan
- oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvät vahvuudet, oppimisvalmiudet sekä erityistarpeet
- oppilaan oppimiseen, työskentelytaitoihin sekä koulunkäyntiin liittyvät tavoitteet
- oppilaan kehitykseen, kuten sosioemotionaalisiin tai motorisiin taitoihin liittyvät tavoitteet
- oppiaineet ja aineryhmät sekä valinnaiset opinnot, joita oppilas opiskelee sekä oppiaineiden vuosiviikkotuntimäärät

Pedagogiset ratkaisut

- oppimisympäristöihin liittyvät ratkaisut
- oppilaan tukeen liittyvät ratkaisut, kuten joustavat ryhmittelyt, samanaikaisopetus, opetusmenetelmät, opiskelustrategiat, työskentelytavat ja kommunikointitavat
- oppilaalle annettava tukiopetus ja osa-aikainen erityisopetus
- opiskelun erityiset painoalueet eri oppiaineissa
- oppilaan ohjaukseen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet

Opetuksen järjestäminen

- oppilaan opetuksen järjestäminen muun opetuksen yhteydessä ja/tai erityisluokalla
- muun opetuksen yhteydessä opiskelevalle oppilaalle samanaikaisopetuksena, pienryhmässä tai yksilöopetuksena annettava erityisopetus
- erityisluokalla opiskelevalle oppilaalle nimetty yleisopetuksen yhteistyöluokka ja suunnitelma oppilaan opiskelusta tässä luokassa
- oppilaan koulukuljetusten järjestelyt ja vastuut sekä suunnitelma kuljetusta odottavan oppilaan ohjatusta toiminnasta ja valvonnasta

Tuen edellyttämä yhteistyö ja palvelut

- opiskeluhuoltopalveluiden ja muiden asiantuntijoiden antama tuki ja eri toimijoiden vastuunjako
- erityistä tukea koskevan päätöksen mukaisten tulkitsemis- ja avustajapalveluiden, muiden opetuspalveluiden, apuvälineiden ja kuntoutuspalveluiden järjestäminen sekä eri toimijoiden vastuunjako
- yhteistyön toteuttaminen oppilaan ja huoltajan kanssa, huoltajan tarjoama tuki
- oppilaan mahdollinen osallistuminen aamu- ja iltapäivätoimintaan ja kuvaus yhteistyöstä toiminnan järjestäjän kanssa

Tuen seuranta ja arviointi

- HOJKSin tavoitteiden toteutumisen seuranta, toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi sekä arviointiajankohdat
- oppilaan ja huoltajan kanssa tehtävä arviointi oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin kokonaistilanteesta sekä oppilaan itsearviointi
- oppimisen arvioinnissa käytettävät menetelmät, joiden avulla oppilas voi osoittaa osaamistaan hänelle sopivin tavoin
- HOJKSin tarkistaminen ja sen ajankohta
- suunnitelman laatimiseen osallistuneet henkilöt

Mikäli oppilas opiskelee yhdessä tai useammassa oppiaineessa yksilöllistetyn oppimäärän mukaan, HOJKSiin kirjataan edellä mainittujen yleisten kohtien lisäksi

- luettelo niistä oppiaineista, joissa oppilaalla on yksilöllistetty oppimäärä
- yksilöllistettyjen oppiaineiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt
- yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskeltavien oppiaineiden arviointi suhteessa HOJKSissa määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin

Mikäli oppilas opiskelee toiminta-alueittain, HOJKSiin kirjataan edellä mainittujen yleisten kohtien lisäksi

- toiminta-alueittain opiskelevan oppilaan yksilölliset tavoitteet ja keskeiset sisällöt toiminta-alueittain
- oppilaan edistymisen arviointi suhteessa HOIKSissa hänelle määriteltyihin tavoitteisiin ja sisältöihin toiminta-alueittain

Henkilökohtaisessa opetuksen järjestämistä koskevassa suunnitelmassa ei kuvata oppilaan henkilökohtaisia ominaisuuksia. HOJKSiin voidaan liittää huoltajan antamat yksilöidyt tiedonsiirtoluvat.

HOJKS tulee tarkistaa tarvittaessa, kuitenkin vähintään kerran lukuvuodessa, oppilaan tarpeiden mukaiseksi. Sitä muutetaan aina oppilaan tuen tarpeen tai opetuksen tavoitteiden muuttuessa. Jos erityisen tuen antaminen päätetään lopettaa, oppilaalle laaditaan oppimissuunnitelma tehostetun tuen antamiseksi.

Joustava jakso –toimintamalli Niittyvillan koulussa

Seinäjoella on olemassa toimintamalli koulujen ja lastensuojelulaitosten, ammatillisten perhekotien sekä sijaisperheiden yhteistyöhön oppilaan vastaanottamisessa kouluun. Toimintamalli on käytössä Niittyvillan koulussa. Mallin esittely löytyy Seinäjoen opetussuunnitelmasta luvusta 7 (Oppimisen ja koulunkäynnin tuki).

Kiusaamisen ehkäisy

Niittyvillan koulussa oppilaiden turvallisuuden takaamisessa pyritään keskittymään vaara- ja ongelmatilanteiden ennaltaehkäisemiseen. Jokaisella oppilaalla on oikeus käydä koulua joutumatta kiusatuksi. Selkeät rajat, koulun järjestyssääntöjen tunteminen ja niihin sitoutuminen ehkäisevät arjen ristiriitojen syntymistä. Johdonmukainen kasvatuskeskustelujen ja kurinpitotoimien käyttö kasvattavat oppilaita oppimaan asioiden selvittämistä sekä kohtaamaan tekojen syitä ja seurauksia.

Paras keino kiusaamisen välttämiseksi on pyrkiä luomaan kouluun turvallinen ja kannustava ilmapiiri, niin oppilaiden, kuin henkilökunnan kesken. Myönteisen minäkuvan ja itsetunnon kehittäminen sekä koulun yhteishengen ja osallisuuden tunteen ylläpitäminen ovat lähtökohtina muiden suvaitsemiselle ja erilaisuuden hyväksymiselle.

Niittyvillan koulussa on käytössä Yhdessä yhteistyöllä –toimintamalli kiusaamisen ja konfliktien ennaltaehkäisemiseksi ja rakentavaksi ratkaisemiseksi. Hyvän yhteishengen luominen on tärkein asia kiusaamisen ennaltaehkäisemisessä. Turvallista ja välittävää ilmapiiriä on mahdollisuus rakentaa oppilaita osallistamalla päivittäisissä koulupäivien tilanteissa. Yhdessä yhteistyöllä –mallissa on ristiriitojen ratkaisumalli, jossa oppilas kohdataan ja kuullaan yksin ja yhdessä. Oppilaalla itsellään on aktiivinen rooli ristiriitojen selvittelyssä ja sopimisessa. Päämäärä on saada aikaan yhteinen sopimus ja löytää jälleen keskinäinen luottamus.

LUKU 8 OPISKELUHUOLTO

Niittyvillan koulu päivittää opiskeluhuoltosuunnitelman valtuustokausittain opetuksen järjestäjän ohjeen mukaan.

Opiskeluhuollon kokonaisuus esitellään Seinäjoen kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelman luvussa 8.

LUKU 9 KIELEEN JA KULTTUURIIN LIITTYVIÄ ERITYISKYSYMYKSIÄ

Niittyvillan koululla ei ole koulukohtaisia täydennyksiä lukuun 9.

LUKU 10 KAKSIKIELINEN OPETUS

Niittyvillan koululla ei ole koulukohtaisia täydennyksiä lukuun 10.

LUKU 11 ERITYISEEN MAAILMANKATSOMUKSEEN TAI KASVATUSOPILLISEEN JÄRJESTELMÄÄN PERUSTUVA PERUSOPETU

Niittyvillan koululla ei ole koulukohtaisia täydennyksiä lukuun 11.

LUKU 12 VALINNAISUUS PERUSOPETUKSESSA

Niittyvillan koululla ei ole koulukohtaisia täydennyksiä lukuun 12.

LIITTEET

Liite 1

Järjestyssäännöt

Kasvatus- ja opetuslautakunta 13.12.2023 § 77

Opetuksen järjestäjä: Seinäjoen kaupunki

Järjestyssääntöjen tarkoitus ja soveltaminen

Järjestyssäännöt edistävät koulun järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä kouluyhteisön turvallisuutta ja viihtyisyyttä.

Järjestyssäännöt ovat yleisiä koulussa noudatettavia käyttäytymissääntöjä. Rehtorin ja opettajan tulee puuttua lainvastaiseen käyttäytymiseen, vaikka järjestyssäännöissä ei asiasta erikseen määrättäisikään.

Järjestyssäännöt eivät saa poiketa lain määräämistä säännöksistä. Niihin ei voida kirjata kurinpitokeinoja eikä turvatoimia, jotka eivät perustu lakiin. Opiskelua koskeva lainsäädäntö ja järjestyssäännöt ovat velvoittavia, eli niitä on noudatettava. Koulun järjestyssääntöjä sovelletaan koulupäivän aikana.

Seinäjoella kaikilla perusopetuksen kouluilla on yhteiset järjestyssäännöt. Oppilaita kasvatetaan ja ohjataan koulun arjessa yhteistyöhön, yhteiseen vastuunottoon ja huolenpitoon. Pedagogisin ratkaisun sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset turvallisen oppimisympäristönrakentumiselle.

Järjestyssääntöjen lisäksi jokaisella koululla on opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman ohjeiden mukaisesti pelastussuunnitelman liitteenä suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta, syrjinnältä ja häirinnältä sekä toiminnasta äkillisissä kriiseissä tai uhka- ja vaaratilanteissa.

Jokaisella koululla on myös opetussuunnitelmassa ohjeistetulla tavalla laadittu koulukohtainen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

Oppilaan oikeudet

Oppilaan oikeudet ja velvollisuudet ovat voimassa ajan, jolloin oppilas osallistuu opetussuunnitelman tai opetuksen järjestäjän hyväksymän muun suunnitelman mukaiseen opetukseen tai toimintaan. Oppilaalla on oikeus saada turvallisessa opiskeluympäristössä opetussuunnitelman mukaista maksutonta perusopetusta kaikkina koulun työpäivinä. Oppilaalla on oikeus saada oppimisen tukea ja ohjausta. Oppilas on oikeutettu ruokailuetuun ja koulumatkaetuun niistä säädetyin edellytyksin. Oppilaalla on oikeus koulupäivän aikana tapahtuneen tapaturman hoitoon, terveydenhuoltoon sekä oppilas- ja opiskelijahuoltoon.

Oppilaalla on oikeus yhdenvertaiseen ja tasa-arvoiseen kohteluun, henkilökohtaiseen vapauteen ja koskemattomuuteen sekä yksityiselämän suojaan. Kaikki oppilaat ovat yhdenvertaisessa asemassa siten, että sukupuolten välisen tasa-arvon, kielellisten, kulttuuristen ja uskonnollisten vähemmistöjen oikeudet toteutuvat kouluyhteisössä edistäen kulttuurisesti moninaista ilmapiiriä ja kulttuurien välistä ymmärrystä.

Oppilaan velvollisuudet

Jokaisen oppilaan velvollisuutena on noudattaa seuraavia Seinäjoen perusopetuksen järjestyssääntöjä, jotka sisältävät perusopetuslaissa määritellyt oppilaan velvollisuudet.

Seinäjoen perusopetuksen järjestyssäännöt turvallisuuden, viihtyisyyden ja opiskelun esteettömän sujumisen varmistamiseksi

1. Hyvä käytös

Oppilaan tulee osallistua opetukseen, ellei hänelle ole myönnetty vapautusta koulutyöstä. Oppilaan tulee noudattaa opetuksen järjestämisen aikatauluja. Oppilaan tulee saapua oppitunneille täsmällisesti tarvittavat työvälineet mukanaan ja hänen on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti. Oppilaan on käyttäydyttävä asiallisesti: muita kiusaamatta ja syrjimättä sekä toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä.

Toisesta henkilöstä otettua valokuvaa tai videota ei saa julkaista ilman hänen lupaansa internetissä, sosiaalisessa mediassa tai muussa julkisessa paikassa, eikä koulussa saa kuvata kiusaamis- tai muussa vastaavassa toista vahingoittavassa tarkoituksessa. Oppilastöihin ei myöskään saa kopioida tekstiä tai kuvia luvatta lähdettä ilmaisematta. Pukeutumisen tulee olla asiallista ja tarkoituksenmukaista.

2. Oleskelu koulun alueella

Oppilaiden tulee viettää välitunnit niille koulussa määritellyillä paikoilla. He eivät saa poistua koulun alueelta koulupäivän aikana ilman opetukseen liittyvää tai muuta perusteltua syytä. Koulun alue määritellään koulukohtaisesti.

3. Siisteydestä ja ympäristöstä huolehtiminen

Oppilaan tulee pitää kouluympäristö siistinä ja viihtyisänä. Koulun omaisuutta ja oppimateriaaleja on käsiteltävä huolellisesti. Oppilaan tulee huolehtia omista tavaroistaan ja oppikirjoistaan, eikä toisten omaisuuteen saa koskea luvatta. Jos oppilas likaa tai saattaa epäjärjestykseen koulun omaisuutta on hän velvollinen puhdistamaan, järjestämään tai korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

4. Turvallisuus

Oppilaan on koulussa toimittava siten, ettei hän vaaranna muiden oppilaiden, kouluyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Turvallisuuteen liittyvästä viasta tai puutteesta on ilmoitettava välittömästi koulun henkilökuntaan kuuluvalle.

Polkupyörät, mopot ja muut oppilaiden kulkuneuvot on säilytettävä koulupäivän aikana niille merkityillä paikoilla. Lumipallojen tms. heittely on kielletty.

5. Tietokoneen, matkapuhelinten ja muiden mobiililaitteiden käyttö

Tietokoneiden, matkapuhelinten ja muiden mobiililaitteiden, internetin ja koulun tietoverkon käyttö tapahtuu opettajan ohjeistusta noudattaen. Matkapuhelimen käyttö ilman opettajan lupaa on kielletty oppituntien tai muun opetussuunnitelman mukaisen opetuksen aikana opetusta häiritsevänä.

6. Päihteet ja vaaralliset esineet

Kouluun ei saa tuoda eikä koulupäivän aikana saa pitää hallussa lailla kiellettyjä, vaarallisia tai omaisuuden vahingoittamiseen tarkoitettuja esineitä tai aineita. Tämä koskee muun muassa alkoholia, tupakkalain tarkoittamia tupakkatuotteita, huumausainelain tarkoittamia huumausaineita tai vaarallisia esineitä.

7. Kurinpito

Opetusta häiritsevälle, muuten koulun järjestystä rikkovalle tai vilpillisesti menetelleelle oppilaalle voidaan määrätä kasvatuksellisia tai kurinpidollisia toimia, joista määrätään perusopetuslaissa.

Opettajalla ja rehtorilla on oikeus tarkastaa opiskelijan tavarat ja ottaa tarvittaessa häiritsevät tai vaaralliset esineet ja aineet haltuunsa perusopetuslain § 36 mukaisesti.

Rehtorilla ja opettajalla on velvollisuus ilmoittaa tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Järjestyssääntöjen seuranta ja tarkistaminen

Näiden järjestyssääntöjen pohjalta koulut voivat täydentää omia käytännöllisiä toimintaohjeitaan. Opettaja voi oppilaita osallistaen sopia täydentäviä toimintamalleja myös omaa luokkaansa tai opetusryhmäänsä varten. Täydentävien ohjeiden ei tule olla ristiriidassa edellä mainittujen sääntöjen tai lainsäädännön kanssa. Mikäli koulu antaa järjestyssääntöjä tukevia suosituksia, tulee ne olla selkeästi erotettavissa varsinaisista järjestyssäännöistä.

Koulut tiedottavat kaikilla kouluilla oppilaita voimassa olevista järjestyssäännöistä. Oppilaiden sekä heidän huoltajiensa kanssa järjestyssääntöjä voidaan käsitellä esimerkiksi koko koulun vanhempainilloissa ja huoltajatapaamisissa, luokkien omissa toimikunnissa sekä yhteisöllisen opiskeluhuoltotyön ryhmässä.

Järjestyssääntöjen ajantasaisuuden seurantaa tehdään vuosittain perusopetuksen arviointiraporttien yhteydessä. Kouluilla niiden tarkistamista ja seurantaa tehdään opettajien, muun henkilökunnan ja oppilaskunnan yhteistyönä osana koulun yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä.

Opetuksen järjestäjän laatimat järjestyssäännöt tarkistetaan säännöllisesti. Tarkistamisen tarvetta arvioidaan lukuvuosittain koulujen henkilökunnan, oppilaiden ja heidän huoltajiensa sekä opiskeluhuollon työntekijöiden kanssa sekä opetuksen järjestäjän omien arviointikyselyiden kautta. Järjestyssääntöjen päivittymisestä tiedotetaan oppilaita ja heidän huoltajiaan Wilma- oppilashallintojärjestelmän välityksellä.